

Burgerinitiatieven als cruciale volgende stap in vernieuwing publieke diensten

Eerste Ella Vogelaar Lezing op We Doen het Samen! Festival
Amersfoort, 25 juni 2022

Introductie

Kennisgemeenschappen inzichten in en aanpak vanuit en voor **gemeenschapskracht**. Thema's o.a. ouderenzorg, energie coöperaties, actief buurtschap

<https://ellavogelaar.empoweredlearning.nl/ons-aanbod/>

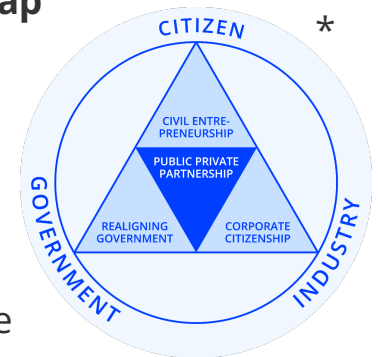
Publicspacefoundation.

Strategies for Public And Civil Entrepreneurs

Private onafhankelijke Denktank ter Bevordering van **Actief Burgerschap en Maatschappelijk Ondernemerschap**

Recente acties:

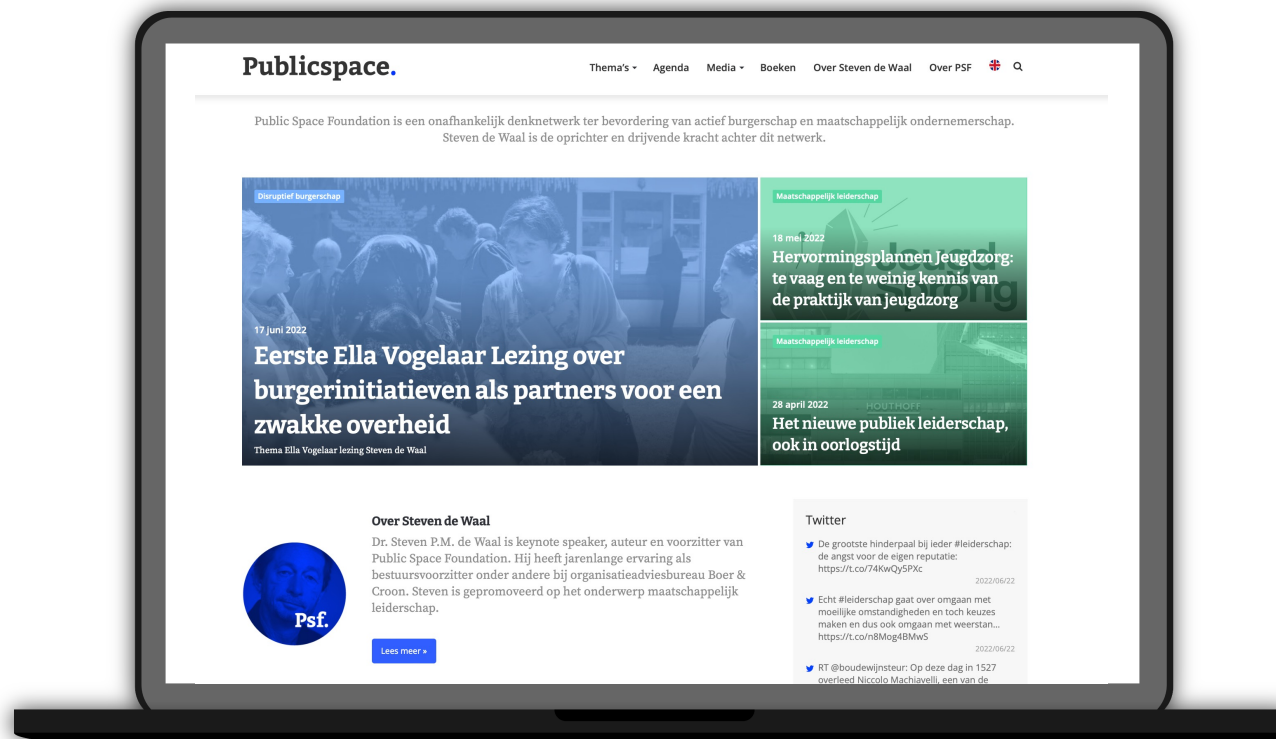
- Voorzitter denktank rond nieuw stelsel **jeugdzorg**. Manifest aangeboden aan staatssecretaris tijdens staking op Malieveld
- Mede-organisator van conferentie over **Utrechtse Energietransitie** met deelname van veel burgerinitiatieven

* Driehoek geïntroduceerd in Nederland door Public Space (2000)

<https://publicspace.nl/>

Actieve websites & window naar publicaties en lopende debatten: publicspace.nl / publicspace.eu

1. Er zijn - gelukkig - steeds meer burgerinitiatieven, van zorg tot energie en van onderwijs tot buurtbeheer: waarom eigenlijk?
2. Maar er is ook veel gedoe, veel bestuurlijke weerstand, veel misverstanden: wat ligt - blijkbaar - dwars?
3. Hoe kunnen burgerinitiatieven het beste omgaan met die (stille) weerstanden?

I. Er zijn - gelukkig - steeds meer burgerinitiatieven: waarom eigenlijk?

Belangrijkste redenen voor de opkomst van burgerinitiatieven

a. Belangrijke publieke en nationale problemen worden steeds duidelijker en steeds urgenter

➡ burgers willen wat doen, niet alleen uit eigen belang, maar ook uit collectief belang en dus gezamenlijk

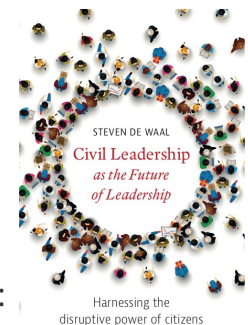
b. Het wordt burgers **steeds duidelijker dat 'de overheid' vaak faalt** en de aanpak

- verknoeit (toeslagenaffaire)
- te lang laat liggen (stikstof, duurzaamheid)
- niet de competenties heeft om het zelf goed aan te pakken (wonen):

➡ burgers willen dus iets doen, omdat het anders niet gebeurt of te lang blijft liggen

c. Burgers hebben **dankzij de revolutie in ICT- en mediatechnologie toenemend de macht*** om:

1. de publieke opinie te bepalen en te mobiliseren ('de publieke opinie is voor het eerst van het publiek zelf')
2. zich van onderaf massaal te organiseren (los van 'vertegenwoordigende' partijen of die zich zo opwerpen vanuit polderpaternalisme)
3. eigen data en informatie te verzamelen en te gebruiken
4. Politiek wordt daardoor minder dominant in de publieke arena

* 'the disruptive power of citizens', zie:

1. Macht over publieke opinie: Iedereen (amateur-)journalist: de casus George Floyd Directe informele waarneming, video vastlegging en eigen publicatie

Dezelfde mediamacht leidde ook tot het wereldwijde protest #BlackLivesMatter

2. Macht tot razendsnel massaal van onderop organiseren: #Swarmbehaviour in Nederland, o.a. #POinActie & #Boerenprotest

Psf.

3. Macht om eigen data te verzamelen en gebruiken: De eigen-wijsheid van (chronische) patiënten

Parkinsonnet:

4. De publieke arena wordt breder dan alleen politiek: Meer opkomst en gezag van private-for-public leiders

- **Flavia Kleiner**: *Active citizen* as winner of a Swiss referendum that was started by right-extremists
- **Marjan Minnesma**: *Active Dutch citizen* who put legal pressure about climate change policies on government through a courtcase she started and won
- **Greta Thunberg**: *Private citizen* who draws a lot of attention on climate issues, but refuses position in politics or official institutes

Veel positieve redenen om actief burgerschap te omarmen

- Hoort officieel bij een democratie
- Leidt tot meer op maat oplossingen
- Steunt op en stimuleert private onderlinge solidariteit, niet alleen (verplichte) collectieve verzekeringen
- Leidt tot meer betrokkenheid bij de publieke zaak en publieke voorzieningen
- Past bij veel recente technologische ontwikkelingen die decentralisatie en 'op maat' functioneren van publieke voorzieningen mogelijk maken
- Past bij het noodzakelijk leereffect vanuit incidenten, crises en schandalen van falend overheidsbeleid
- De macht van de massa: massale productie via actieve burgers blijkt vele malen groter en sneller dan veel centraal aanbod, mits technologie het toelaat

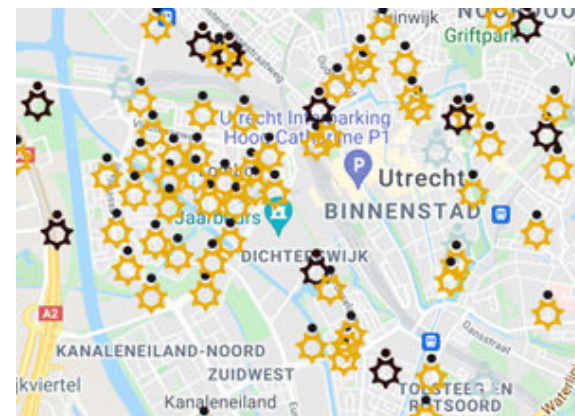
Massaal burger support schaalt op: We drive solar (Utrecht en inmiddels nationaal)

Begonnen als maatschappelijk initiatief met een maatschappelijke ambitie, inmiddels een zeer florerende onderneming die voorop loopt.

Zet in op

- Zonnepanelen op vele grote daken
- Bieden plaats aan laadpalen op die zonne-energie
- De auto is een mobiele batterij die daar zowel kan laden als opladen (bi-directioneel)
- Vanuit die accu wordt nu toenemend energie teruggeleverd, nog even en wijken kunnen energieneutraal zijn vanuit de autobatterijen

II. Maar er is ook veel gedoe, veel bestuurlijke weerstand, veel misverstanden: wat ligt - blijkbaar - dwars?

Actieve burgers die willen bijdragen aan de publieke zaak lijkt de bedoeling van democratie, maar:

Psf.

- **Zelforganisatie kan lastig zijn:**

- Het handelingsperspectief van burgers is vaak te individueel, zichzelf solidair organiseren is (soms) een lastige stap. Hoe stabiel zijn deze nieuwe maatschappelijke ondernemingen*?
- Veel burgers zijn toch grootgebracht met de mythe dat overheid al het collectieve moet en kan doen.

- **Oude instituten houden graag en (soms) noodzakelijk de regie:**

- De oplossing van veel van deze grote publieke problemen vergen de ombouw van huidige publieke instituten en infrastructuur, maar met behoud van hun functioneren 'in die transitie'.
- Dit legt de regie op de transitie bij de bestaande voorzieningen, de vraag is of ze die macht (en de richting van verandering!) wel willen delen met actieve burgers

- De **bestaande bestuurlijke cultuur is vaak niet zo 'democratisch'**, maar regentesk, paternalistisch of professioneel 'beter weten'. Actieve burgers zijn dan vooral amateur-concurrent.

* Begrip 'maatschappelijke onderneming' gemunt in *De Waal* (2000)

Voorbeeld: warmtenetten

Ontwerpstrijd gaat om:

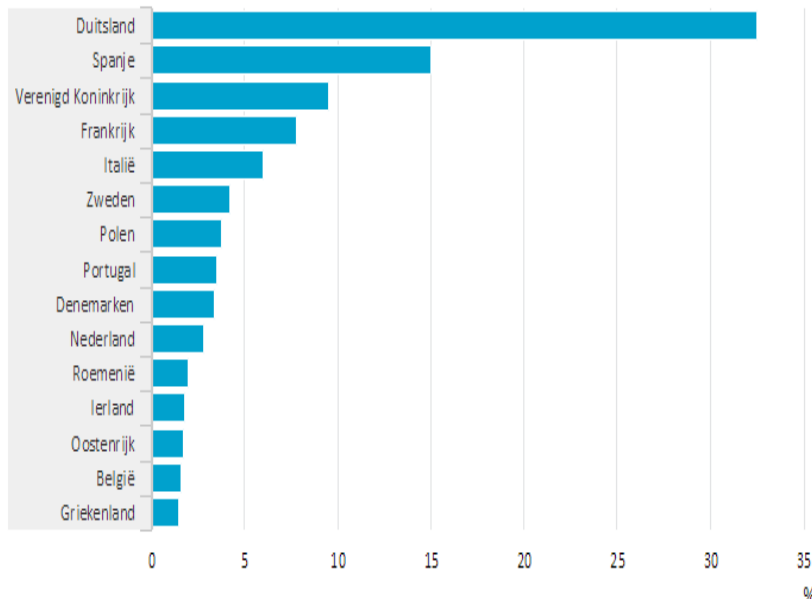
- Centraal aanbod of decentrale opwekking, bijvoorbeeld per huis?
- Hoeveel krijgt de burger terug als hij/zij warmte teruglevert aan algemeen net?
- Als we teveel produceren, hoe slaan we dat op?
- Wat bij noodgevallen of hoe doen we back-up?
- Is de huidige centrale warmteopwekking wel zo duurzaam, is de opwekking per huis niet beter?

Machtsstrijd gaat om:

Brengen we het eigendom onder in een coöperatie of wordt het een privaat georganiseerd publiek monopolie?

Idem bij windmolens. Coöperatief inzetten op burgerschap aantoonbaar effectiever dan gepolder: Duitse adoptie van windmolens*

Aandeel in totale EU vermogen windenergie, 2016

* Planbureau Leefomgeving 2014: 'Windenergie': In 2012 geïnstalleerd windvermogen in Duitsland voor 50% in burgerhanden, in Nederland 4%!

III. Hoe kunnen burgerinitiatieven het beste omgaan met die (stille) weerstanden?

Tips uit de praktijk voor Burgerinitiatieven

- a. Niet alleen op de warme woorden en blauwe ogen van de wethouder vertrouwen. Gaat om harde en formele toezeggingen
- b. Krachtige lobby nodig bij publieke en politieke partijen
- c. Nooit laten opsluiten in de binnenkamertjes, ook een media-strategie en publiciteit nodig, ook ter ondersteuning van de lobby
- d. Soms dus ook een harde signaal actie nodig
- e. Wat is de informatiestrategie: data genoeg, maar hoe krijgen we onze eigen verzameling, waarop we zelf kunnen organiseren?
- f. Hoe bouw je de technische expertise op in de ontwerpdiscussies en laat die ook gezaghebbend zien
- g. Zorg voor interne solidariteit en organisatie

Tip 1: Niet op woorden vertrouwen, gaat om harde en formele toezeggingen. Het echtpaar Sies, oprichters Voedselbanken

Psf.

- Christelijk geïnspireerd
- Gestart in hun woonkamer, zelf in uitkering, later in container in Rotterdamse haven
- Politieke weerstand
- Nu onderdeel Federatie Voedselbanken, wekelijks ca. 45.000 personen ontvangen pakket, waarvan 2500 in Rotterdam

Tip 2: Krachtige lobby nodig, tevens Tip 3: Media & publiciteit nodig (fanclub). Dominee Visser: recalcitrant geestelijk en maatschappelijk leider

Psf.

Vond dat kerk moest opkomen voor de zwakken en niet alleen in woord

Had duidelijk politiek profiel, al die tijd ruzie met Leefbaar Rotterdam, soms ook burgemeester

Belangrijke activiteiten:

- dagopvang zwervers en drugsverslaafden in kerk en weekend
- Perron 0
- Behoud kerk op oude plek (!)

Tip 4: Soms dus ook een hard signaal nodig.
Arie Schagen, de 'wijkburgemeester' van Regentesse Valkenbosch in Den Haag, later van de Buurt Ontwikkelings Maatschappij

- Ex CPN
- Begonnen als actievoerder namens de wijk, rond schoonmaak en publieke hygiëne, later via BOM ReVa* in veel meer: opknapbeurt, tennisterrein, zwembad, parkeren
- Door Hendriks/Tops in *'Het sloeg in als een BOM!'* (2002), beschreven als 'alledaagse doener'

Tip 5: Er is een informatie strategie. Herman Hazewinkel, de eerste bouwer die zijn nek uit stak in de enquête bouwfraude

- Was bestuursvoorzitter van Volker Wessels, de grootste Nederlandse aannemer en bouwer.
- Meldde als eerste bouwer (en vaak tegen de wens van veel collega's in) dat het goed was als er openheid kwam over zogenaamde bouwaffaires.
- Was ook getuige voor de parlementaire enquêtecommissie.
- Zijn algemene opstelling: het is beter zelf openheid te betrachten en eventuele foute praktijken te veranderen, dan schuilen en wegduiken.

Ook een noodzakelijke informatie strategie: Riet van Denderen: zegsvrouw dak- en thuislozen

- Informeel bekend met zwervers en drugsverslaafden in Utrecht; op verzoek gemeente ingeschakeld in communicatie met deze groep
- Innovatie: oprichtster Stichting G.O.U.D.: Gebruikersorganisatie Onafhankelijke Utrechtse (hard) Drugsgebruikers
- Inspiratie: persoonlijke betrokkenheid met deze groep; verpleegkundige achtergrond

Tip 6: Bouw de technische expertise op in de ontwerp discussies.

Marco Bunge: pionier in Hospice Care

Innovatie:

- Oprichter een van de eerste hospices, gericht op terminale begeleiding en zorg; met private middelen (Hospice Kajan Hilversum); inloopcentrum voor mensen die leven met kanker Viore, Hilversum
- Ondernemersachtergrond: uitgever, zelfstandig journalist
- Inspiratie: persoonlijke observaties en gebrek aan innovatie in dit type zorg

Tip 7: Zorg voor interne solidariteit en organisatie. Zuster Witlox: opvang dak- en thuislozen

- Zuster Augustinessen, tijdlang moeder-overste
- Inspiratie: Christelijk geloof
- Innovatie: fondsenwerving (bij Nike en Ben&Jerrys!) en reclame maken voor ruim 100 mannen op straat in Amsterdam-Centrum, aansluitend op eerste dag- en nachtopvang door zusters

Tip 8: Heb geduld, maar wel drive. Yolanda Eijgenstein: oprichter nieuw soort basisschool

Psf.

- Pionier lederwijs basisscholen: gebaseerd op open curriculum en zelfsturing door kinderen
- Na veel weerstand, uiteindelijk erkend door inspectie; maar duurde haar toch allemaal te lang
- Trigger: gebrek aan karakter bij veel leiders en zichtbaar basisonderwijs eigen kinderen
- Onderneemster: Business Woman of the year (97), Direct Marketeer of the year (96)

Tips uit de praktijk voor Burgerinitiatieven (herhaling)

- a. Niet alleen op de warme woorden en blauwe ogen van de wethouder vertrouwen. Gaat om harde en formele toezeggingen
- b. Krachtige lobby nodig bij publieke en politieke partijen
- c. Nooit laten opsluiten in de binnenkamertjes, ook een media-strategie en publiciteit nodig, ook ter ondersteuning van de lobby
- d. Soms dus ook een harde signaal actie nodig
- e. Wat is de informatiestrategie: data genoeg, maar hoe krijgen we onze eigen verzameling, waarop we zelf kunnen organiseren?
- f. Hoe bouw je de technische expertise op in de ontwerpdiscussies en laat die ook gezaghebbend zien
- g. Zorg voor interne solidariteit en organisatie

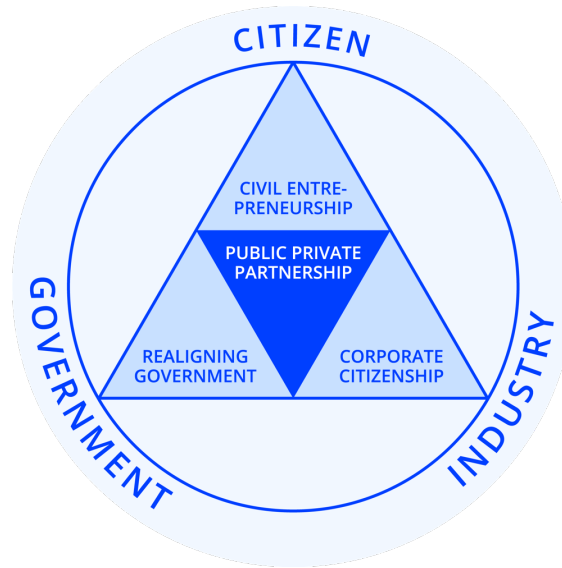
Bijlage: Achtergrond Public Space Foundation en dr. Steven P.M. de Waal

Denktank Public Space Foundation (sinds 2004)

Psf.

Alle internationale kenmerken van een Denktank:

- Private for Public
- Ideologisch en missie-gedreven: bevordering maatschappelijk ondernemerschap en actief burgerschap
- Onafhankelijke positie en denken
- Mix van bestuurlijke invalshoek en (academische) reflectie en onderzoek op werkelijke strategische frontlines
- Intelligente en Intellectuele bijdrage aan publiek debat

Kernconcept © (2000, tevens basis van 'maatschappelijke onderneming'*)

KERNMISSIE Public S.P.A.C.E.:

Strategies for **Public And Civil Entrepreneurs**

Stimuleren en bevorderen van **maatschappelijk ondernemerschap en actief burgerschap**

*

Persoonlijke achtergrond

Professie: Strategie Consultant. Overwegend publieke sector, o.a. volkshuisvesting, gezondheidszorg, hoger onderwijs, energie. Ook landelijk niveau: brancheverenigingen en departementen

Studie 1973-1979 Andragologie (RUU), cum laude. Promotie USBO 2014

Begin carrière (1979-1984): Gemeente (welzijnsplanning) en Ministerie van BZK (reorganisatie Rijksdienst)

Vanaf 1985 - 2003: Boer&Croon Strategy and Management Group

1992 - 2003 Vennoot; 1997-2001 Bestuursvoorzitter

2001-2005: lid partijbestuur PvdA, o.a. voorzitter Cie. Zorgstelsel

Nu:

Oprichter (ca. 2002) en voorzitter Public SPACE Foundation

Actief burger, o.a. voorzitter non-executive boards, accent op turn-around en strategische vernieuwing: cultuursector, betaald voetbal, woningcorporaties, publieke omroep

Boeken Steven P.M. de Waal en Public Space 1994 - 2018 Samenvattingen

Overzicht boeken Public Space 1994 – 2018

Rode draad in boeken Public Space in periode 1994 - 2018*

Strategisch management voor de publieke Zaak (2008) en Public Value (o.a. Visitatiestelsel Woningcorporaties (2007) en Proefschrift (2014))

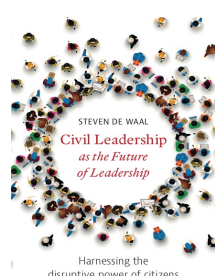
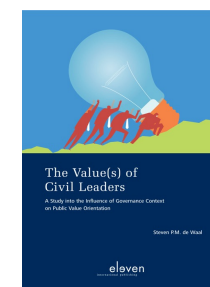
Maatschappelijk Ondernemerschap

(introdutie van begrip & concept & praktijkcases in Nederland (1994))

Maatschappelijke Onderneming (introdutie van begrip & concept en strategische en publieke implicaties in Nederland (2000))

Maatschappelijk Leiderschap (onderzoek en analyse in proefschrift (2014) en koppeling aan disruptieve burgermacht in 2018)

Burgerschap, burgermacht, sterke civil society (2015) en internationaal (2018)

* Zie voor titels bij de jaartallen en verdere toelichting op website <https://publicspace.nl/category/boeken/>

Bohn Stafleu van Loghum,
Houten, **1994**

Aangeboden aan Elco Brinkman,
toen fractievoorzitter Tweede
Kamer en beoogd politiek leider
CDA in Nieuwspoor op 6 april
1994.

Handboek Maatschappelijk Ondernemerschap

Psf.

Introductie *'Maatschappelijk Ondernemerschap'* aan de hand van:

Deel 1: **Theoretisch kader**, o.a. relatie met maatschappelijk middenveld, overheid en bedrijfsleven en de rol in het realiseren van maatschappelijke doelen

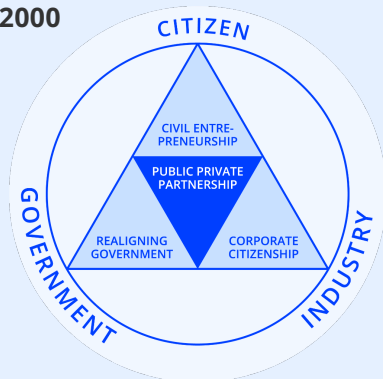
Deel 2: Schets van **Praktijkinstrumenten**, met o.a. strategische planning, fondsenwerving, keuze van rechtsvorm, omgang met vrijwilligers en professionals en communicatiestrategie

Deel 3: **Praktijk Casussen**, zoals:

- Camping Zeeburg, die werklozen aan werk hielp
- Het Panda broodje, een samenwerking tussen een bakkerij en het Wereld Natuur Fonds, waarbij een deel van de opbrengst naar het WNF ging.
- Stichting Timon, waarbij kerkelijke gemeenten samenwerkten voor sociale doelen.
- Utrechtse Botanische Tuinen die aanvullende financiering zochten op de markt, omdat de band met universiteiten lossen en dunner werd.

Samsom, Alphen aan den Rijn,
2000

Nieuwe strategieën voor het publieke domein

Psf.

Introductie van '**maatschappelijke onderneming**' als typering van typisch Nederlands model van private non-profit organisaties in publieke dienstverlening. Dit publiek/privaat model is niet gebaseerd op uit- of aanbesteding of een recente politieke wens tot privatisering, maar voortgekomen uit burgerinitiatief en maatschappelijk ondernemerschap van ruim 100 jaar geleden. Het is, uniek Nederlands, voorgeschreven als uniform en standaard model voor publieke dienstverlening in een aantal sectoren. Deze maatschappelijke ondernemingen en het bijbehorende publiek/private model zijn nu zichtbaar in gezondheidszorg, zowel zorgverzekeraars als zorgaanbieders, woningcorporaties, publieke omroepverenigingen, pensioenfondsen en onderwijs, van basisonderwijs tot hoger onderwijs.

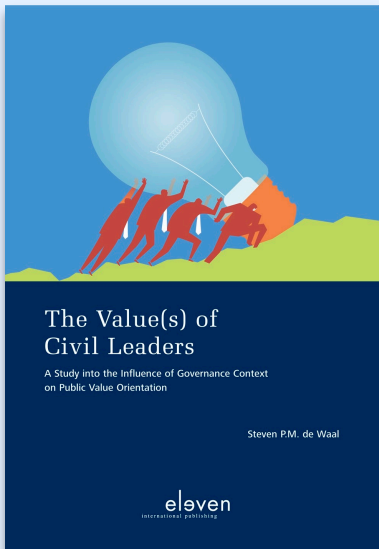
Tevens in dit boek **introductie van het concept van een driehoek van domeinen van 1. burger en civil society, 2. staat en 3. markt**, gebaseerd op vele lezingen in **de jaren 90** inzake privatiseringen als commentaar op de foute dichotomie van slechts staat versus markt en daarna basis onder het denken van Public Space. Het concept kreeg grote landelijk politieke belangstelling, om te beginnen bij het CDA waar Steven de Waal het op vele grote congressen en panels heeft mogen toelichten, dat leidde tot een wetsontwerp, waarbij Steven de Waal in een hoorzitting in de Tweede Kamer daarop grote kritiek kon uiten. Het wetsontwerp werd mede daarom niet in behandeling genomen.

Opbouw:

Deel 1: Ondernemen voor de publieke zaak, met het concept van maatschappelijke ondernemingen, de overheid als regisseur en stuurman en verschillen met maatschappelijk verantwoord ondernemen en publiek-private samenwerking

Deel 2: Een schatkist aan strategieën vanuit een schets van de 3 strategische fronten uit de driehoek en daarop gebaseerd 6 typen strategieën, waaronder het vergroten van commerciële inkomsten met behoud van de non-profit hoofddoelstelling en maatschappelijke oriëntatie.

Deel 3: Management van de Transformatie: hoe de verschillende organisatie-aspecten in regie te veranderen in de beoogde richting van (meer) maatschappelijk ondernemerschap (uiteraard gebaseerd op mijn ervaring in management consultancy en interim-management).

Proefschrift, Eleven (Den Haag), 2014
Promotie RUU/USBO, oktober 2014

Blog met 10 punten samenvatting:
<https://publicspace.nl/de-waarden-van-maatschappelijk-leiders-10-punten/>

Samenvatting, portretten en overzicht
onderzochte maatschappelijk leiders:
<https://publicspace.nl/portretten-maatschappelijk-leiders/>

The Value(s) of Civil Leaders

Psf.

Onderzoek onder 30 **maatschappelijk leiders (gedefinieerd vanuit GEREALISEERDE Public Value)** naar hun **waardenpatroon**: A. Hoe waarden en waardenoriëntatie hun leiderschap beïnvloeden, B. Hoe besturingsomgevingen (onderscheiden en onderzocht zijn: 1. for-profit, 2. non-profit, 3. informal active citizenship) daarop inwerken

Belangrijkste resultaat:

Ja, de waardenpatronen van de 3 governance contexten verschillen onderling substantieel. Maar: de civil leaders blijken af te wijken van ieder van hen en hun eigen waarden patroon te hebben, namelijk eigenwijs/ondernemend enerzijds en publieke passie anderzijds, ***'they are a breed of their own'***

Belangrijke behandelde en uitgewerkte begrippen: persoonlijke waarden enwaardenpatronen vanmarkt/overheid/samenleving; civil society; public value; besturingscontexten; leiderschap

Samenvattend FD artikel: <https://publicspace.nl/echt-leiderschap-staat-los-van-ijdelheid-of-politiek-belang/>

Boom Lemma Uitgevers, Den Haag, **2015**

Aangeboden aan Kim Putters, directeur Sociaal Cultureel Planbureau op 19 mei 2015 in Dudok Den Haag.

<https://publicspace.nl/participatiesamenleving-vraagt-om-meer-rechten-voor-burgers/>
<https://publicspace.nl/boeklancering-burgerkracht-met-burgermacht-in-dudok/>

Burgerkracht met Burgermacht

Debatten, literatuurstudie en discussie op de website. Keynotes o.a.: Paul Schnabel, Staf Depla en Raymond Gradus.

Hoofdpijn:

Actuele aandacht voor **burgerschap**, ook in 'transformatie' verzorgingsstaat is positief, maar nu te naïef en vrijblijvend naar **echte burgermacht**:

- Welke formele en feitelijke burgermacht hoort bij grotere inbreng en verantwoordelijkheid?
- Hoe verandert deze nieuwe macht dus de institutionele orde?
- Hoe wordt dan de verhouding met bestaande maatschappelijke ondernemingen: concurrent of partner?

Introductie van de concepten:

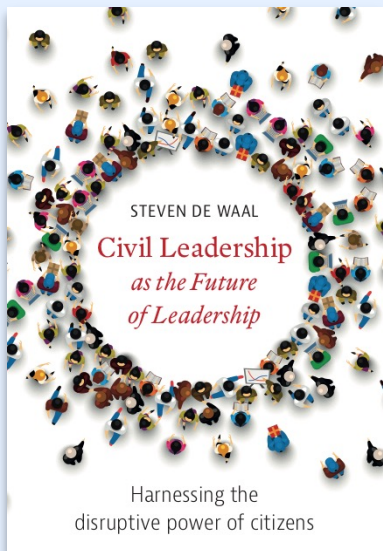
- **Private façade**: het gebruik van het model van maatschappelijke ondernemingen als façade voor dominant overheidsbeleid
- **Polderpaternalisme**: goede bedoelingen, maar betutteling en hiërarchisch opleggen aan volwassen burgers

Beetje dom: participatie samenleving (nietszeggend pleonasme)

Psf.

- **Teveel gemotiveerd als bezuiniging op collectieve kosten:** afwenteling van zorgen van trage en zwakke overheid, bureaucratisch wordt burgerinitiatief ook meteen verondersteld en zelfs opgelegd
- **Onderliggend burgerschapsbegrip te economisch-liberaal:** individueel (zelfredzaamheid), geen burgerorganisaties, geen impact op bestaande publieke organisaties
- **Te romantisch: niet belegd met macht,** zoals:
 - Right to Challenge (augustus 2016 CU/PvdA)
 - Vouchers (oa PGB)
 - Preferred positie op bepaalde sociale (!) criteria bij aanbesteding
(alledrie inmiddels expliciet gesteund in regeerakkoord 2017)
 - Bijzondere governance-eisen vanuit commonsperspectief
(in bedrijfsleven: waar is loyaliteit en warmte gebleven? Familiebedrijven?)

E-book and paperback on [Amazon.com](https://www.amazon.com) 2018 and in local (online) bookstores worldwide. In Nederland op bol.com en overige reguliere (online) boekhandels. Lancering in Nederland in Pakhuis de Zwijger, Amsterdam, 31 januari 2019, met bijdragen van o.a. Rinda den Besten (PO Raad) en Reinier van Zutphen (Nationale Ombudsman): <https://publicspace.nl/boeklancering-in-nederland-disruptie-van-democratie-en-politiek-dreigt/>

Civil Leadership as the Future of Leadership

Psf.

- **Digital Civil Revolution as best description of current revolution** (not only industrial or technological)
- **Disruption is not restricted to markets.** It totally transforms media landscape, public opinion, political debate, attitudes and roles of industry and state towards citizens
- The real revolution is that these technologies **increase citizen power enormously** in opinion production, public debate, collecting information and self-organization
- **A special kind of leadership, Civil Leadership,** is needed to harness this new civil power

2 main parts:

- I. **Strategic Analysis:** the cause of the #DigitalCivilRevolution and how is it changing humanity, society, communities and also politics, democracy and public services. Main concepts: battle for the eyeballs, permanent public grandstand, new medialandscape with a new independent selfproducing third channel
- II. The strategic answer is **new leadership (special style, attitude, skills): civil leadership**

Steven P.M. de Waal – Public Space Foundation

publicspace.nl

LinkedIn

SoundCloud

publicspace.eu

Facebook

Vimeo

@stevendewaal

Instagram

YouTube